

Лидия Шулева:

ЕС никога няма да ни върне похарченото по проектите

Не е възможно двете спрени агенции да вземат акредитации до ноември, смята зам.-шефката на БНД

24 часа, 15 август 2008 г.

- Г-жо Шулева, правителството прие екшън плана си за справяне с кризата с еврофондовете. Каква е оценката ви за предлаганите в него мерки?

- Подобен план имаше разработен и през януари. Той трябваше да отговори на критиките в междинния доклад на ЕК и да покаже напредъка на страната през юни. В него също имаше много мерки и ангажименти. За съжаление те не бяха осъществени и през юли последваха сериозни санкции за България.

- Но сега управляващите като че ли се стегнаха и имат нов план.

- Запознах се подробно с този план и графика за изпълнението му. В него има неща, за които е говорено многократно, но въпреки заявяваната готовност за промяна, до момента нищо не се случило. Както г-н Барозу неведнъж е казвал: Получаваме винаги само обещания от българите, но никога конкретни резултати. Дано този път пожеланията се превърнат в реалност. За това се изисква работа както от страна на правителството, така и от парламента.

- Какво трябва да свърши парламентът?

- Освен одобряване на правителствените закони, ние от Българска нова демокрация предлагаме да се засили парламентарния контрол върху изпълнението на мерките, свързани с реабилитацията на България пред Европа. Такова е и изискването на ЕС – създаване на реален контрол върху институциите отговорни за прилагане на общоевропейските правила.

- Тук ДАНС ли визирате?

- Да. Прави впечатление, че е свалено нивото - няма да има комисия, а само подкомисия за контрол на ДАНС. Но да се върна на идеята за парламентарен контрол конкретно върху дейността на правителството по екшън плана.

Петъчният парламентарен контрол, не е достатъчен защото това са три часа, в които трябва да се следи работата на министрите по сектори. Затова БНД предлага да се въведе извънреден контрол във вторник, който да е само върху мерките, заложи в графика.

- Само за екшънплана?

- За него и всички неща, които възникват покрай изпълнението му. Защото основните критики на Брюксел са за корупционни практики, конфликт на интереси и липса на прозрачност при реализацията на проектите и програмите от ЕС. Освен това се предвижда част от спрениите проектите да бъдат финансирани от националния бюджет. Необходимостта от парламентарен контрол сега и веднага е повече от належаща, за да се обхване и националното финансиране. Така ще се даде

по-голяма гласност и публичност на всички действия на изпълнителната власт.

- Тъй като засегнахте темата за авансовото финансиране на проекти от бюджета - това ли е решението на проблема според вас?

- Като чета мерките, по специално тези, които са свързани с еврофондовете - действително прозира голямата амбиция да бъде възстановена акредитацията на спрените агенции. Аз обаче смятам, че това е мисия невъзможна. Защото договарянето по предприсъединителните фондове приключва в началото на ноември. Възстановяването на акредитация с целия одитен процес трае около 6 месеца. Не виждам как за по-малко от три месеца до ноември ще бъдат изпълнени мерките, направен одит и възстановена акредитацията. Финансирането на проекти от бюджета всъщност е начин да се узакони сключването на договори, за които са поети ангажименти по спрените предприсъединителни програми.

- Смятате, че държавата няма да си получи от ЕС дадените от бюджета пари за тези проекти?

- Да, това е сигурно. Защото става въпрос за агенции, чиято легитимност е оспорена от ЕС. От това, което чета, става ясно, че тези агенции ще продължат да работят и без акредитация. Явно има определени проекти, за които е поет ангажимент да бъдат финансирани, затова те ще продължат да се изпълняват, нещо повече ще се продължават да се сключват договори от тези нелегитимни агенции, а плащането ще се поеме от държавния бюджет.

- Защо се прави това?

- Това се прави, защото са поети ангажименти по много проекти, които сега се спират.

- Смятате ли, че е заради фирми и проекти на “братовчеди”?

- Знаете по принцип как е извършвано разпределянето на проектите до момента. Неслучайно точно заради това ни спират парите. Защото са кръгове, “братовчеди”... Вече станахме известни в цяла Европа с нарицателни, които, като ги чуе човек умира от срам. Въпросът е, че за всички проекти, за които са поети ангажименти, се търсят неистово начини да бъдат довършени и платени по какъвто и да е начин. И сега, под маската, че уж се възстановява акредитацията на тези агенции, им се дава право да продължат да „усвояват пари“.

- Категорична ли сте, че акредитацията не може да бъде възстановена? Може пък правителството да успее за 3 месеца.

- Все пак съм човек, по чието време като министър е получена акредитация от две агенции - към министерствата на икономиката и на социалната политика и слава богу, тяхната не е отнета. Та направете сметка - трябва да се представи този екшън план, да се изпълни, да се направи одит и да бъде възстановена акредитацията. И всичко това до ноември. Лично аз смятам, че е невъзможно. Практиката на работа в ЕС го е доказала – ние може да бързаме, но Брюксел – проверява. Всички действия, насочени към форсирано сключване на договори от страна на нелегитимни агенции не означава нищо друго, освен отваряне на възможност за продължаващо финансиране на точно определени проекти.

- Имате ли конкретна информация за “братовчеди”, които се уреждат с такива проекти?

- Не съм разследващ орган. Когато получим подобни сигнали от граждани и фирми, като депутати ние оказваме парламентарен контрол.

- Правителството отпусна 60 млн. лв. от бюджета за субсидиране на фермерите...

- Побългаряването на голяма част от правилата на ЕС ще ни струва много скъпо. И ефектът от това побългаряване вече започва да се чувства съвсем осезаемо и изключително негативно. Какво имам предвид: Ако министерството на земеделието беше създадо изискваната от ЕС система за идентификация на животните, на българските фермери можеше да бъдат отпускани субсидии на глава добитък. Такава система в България не е създадена и поради тази причина ЕС лиши фермерите ни от субсидия. Въпреки това на тези хора в началото на годината им беше обещано, че ще им бъдат дадени субсидии. Само че това е в пълно противоречие с европейските норми. Ако няма такава система, ЕС забранява да се дават пари, защото няма контрол. След това обещание хората си чакат парите, но не ги получават. Сега им ги обещава от държавния бюджет, но това е отново нарушение на правилата. И предупреждението на ЕС е - да, ще дадете тези пари, но ще платите тройна по размер санкция, всички хора ще се водят нарушители и ще бъдат санкционирани за 3 години напред.

- Милен Велчев от НДСВ дори предупреди, че това може да доведе до окончателно спиране на парите по САПАРД.

- Това е още по-крайна мярка, която също не изключвам. Нямам определение за това, което се случва. Освен това тези хора са вкарани във втори капан. Казват им - след като не можете да получавате пари на глава добитък, ето ви едни земи - те са необработваеми, но ние ще ги водим пасища и ще получите субсидия на декар. Най вероятно се е разчитало че системата за контрол на това дали земите са обработваеми няма да установи нарушенията. Но в един момент, когато ЕК направи контрол, се видя, че тези хора са декларирали необработваеми земи. Но не, защото те искат да излъжат, а защото им е казано, че това е един вид заместваща субсидия на това, което искат да получат. Така фермерите се превръщат в двойни нарушители и ще бъдат лишени отново от субсидия за 3 г. Цялата тази некомпетентност води до един изключително тежък проблем в българското земеделие. Това е резултата от “доброто” управление в МЗ. Неслучайно ние, от БНД, настояваме да бъде направена анкетна комисия по проблема - някой трябва да понесе отговорността и да намери изход от капана в който са вкарани животновъдите.

- Преди дни лидерът на ДПС Ахмед Доган обяви, че за проблемите ни с ЕС са виновни некадърните чиновници.

- Аз бих попитала - а политиците, като са много кадърни и добри, те не можаха ли да разберат езика на Брюксел? Колко пъти Брюксел каза на представителите на тройната коалиция какво трябва да правят. Многократно, с

доклади и какво ли не, им беше обяснявано, че не си вършат работата. Ако бяха достатъчно компетентни, най-напред те трябваше да разберат езика на Брюксел, и след това да създадат необходимата организация, за изпълнение от страна на администрацията. Аз съм дълбоко несъгласна да се прехвърля вината за всичко на администрацията. Тя не може да служи за кърпа, с която политиците да си бършат ръцете. Администрацията винаги изпълнява указанията на политическото ръководство на съответното министерство. Ако министърът не знае какви са приоритетите и не създаде нужната организация, няма защо да виним администрацията, че не си е свършила работата. Както се шегуваше един мой познат - чиновниците не си връзват дори връзките на обувките, без да им е разпоредено.

- Но сега ще си го отнесат точно те.

- Тук искам да обърна внимание на още един елемент. През последните 7-8 г. започна изграждането на административен капацитет за усвояване на европейските пари. Много хора бяха изпращани на скъпо струващи курсове в учебни центрове на ЕС, в тях беше инвестирано. Защо ключови специалисти бяха прогонени или напуснаха в последните 2-3 г.?

- Може би са си намерили по-добре платени работи с новата квалификация.

- Не, други са основните причини. Една част бяха принудени да напуснат, за да се устроят на работа определени партийни другари, други напуснаха поради некомпетентно ръководство. Защото разпорежданията, които получаваха, бяха в разрез с всичко, което бяха учили. Говорила съм с много хора, които са напуснали, и те изтъкват точно тези причини. В крайна сметка действително се появи една нова вълна некомпетентни чиновници през последните 1-2 г.